

Täysistunto

Keskiviikko 1.2.2023 klo 14.00—16.18

10. Lakialoite laiksi työaikalain muuttamisesta

Lakialoite LA 45/2022 vp Jari Myllykoski vas ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Edustaja Myllykoski poissa. Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.02 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Kyseessä on edustaja Myllykosken lakialoite työaikalain muuttamiseksi. Toimilla tehostettaisiin työaikalain noudattamista ja valvontaa sekä puututtaisiin nykyistä selkeämmin harmaaseen ylityöhön, joka voi johtua muun muassa niin sanotun työaikaleikkurin käytöstä, työtuntien työaikakirjanpitoon merkitsemättä jättämisestä, työaikalain mukaisten enimmäistyöaikojen ylittymisestä tai työntekijän liiallisesta työmäärästä.

Kuten edustaja Myllykosken aloitteessa tuodaan esiin, saldoliukumia käytetään työpaikoilla laajasti, jotta työt saadaan tehtyä, mutta tosiasiallinen työajan tasaaminen toteutuu vaihtelevasti. Saldoleikkurin viuhuessa työntekijä jää ilman minkäänlaista korvausta. Palkallinen loma tai rahallinen korvaus sisältäen mahdolliset ylityökorvaukset jää saamatta tehdystä työstä. Työnantajalla ei ole nykyisin lakiin perustuvaa velvollisuutta varmistaa, että työntekijä pystyy tosiasiallisesti tasaamaan työaikansa käyttämällä yli meneviä työtunteja vapaina.

Työhyvinvointi on merkittävä sekä inhimillinen että taloudellinen kysymys. Sairauspoissaolojen, työtapaturmien ja työkyvyttömyyseläkkeiden kustannukset ovat Ammatti-liitto Pron laskelmien mukaan kymmenen miljardin kustannusten tasolla vuosittain. Puhutaan siis merkittävästä summasta.

Suomalainen työelämä on monille jatkuvan kiireen ja stressin värittämää, ja uupumiseen on puututtava Suomessa ponnekkaammin. Eläketurvakeskus on jo vuonna 2020 kertonut, että mielenterveysongelmat ovat yleisin syy työkyvyttömyyseläkkeelle jäämiseen. Työaikaleikkurin kaltaiset toimet uhkaavat pahentaa tätä kehityskulkua. Työnantajan sitouttaminen työntekijöiden hyvinvointiin ja työlaainsäädännön ehdottomaan noudattamiseen on välttämätöntä muutenkin mutta aivan erityisesti nyt työvoimapulan aikana.

Jaksamisen lisäksi haluan nostaa esiin, että työntekijöiden ansiotasoonkaan ei saa muodostua mitään lovia, ei heikoin perustein tai muutenkaan. Palkansääjien reaaliensiot laski-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2022 vp

vat vuonna 2022, siis viime vuonna, yhteensä 4,4 prosenttia, ja viimeksi reaaliensiot laskivat enemmän vuonna 1957, siis yli 60 vuotta sitten. Inflaation laukatessa ymmärränkin hyvin tällä hetkellä käytäviä työtaisteluita. Luonnollisesti työntekijäpuoli ei halua luopua palkankorotustavoitteestaan, kun inflaatio on syönyt ostovoiman ja jollain pitäisi elää.

Tässä lakialoitteessa edustaja Myllykoski ehdottaa, että työnantajan huolehtimisvelvoitetta tarkennettaisiin niin, että työaikalaki puuttuisi nykyistä selkeämmin niin kutsuttuun harmaaseen ylityöhön. Sääntely selkeyttäisi työnantajan olemassa olevia velvoitteita. Näin voitaisiin varmistua siitä, että työnantaja käytännössä järjestää työn siten, että työntekijä kykenee suoriutumaan työtehtävistään työaikalain ja työehtosopimuksen toteutumisen turvaavalla tavalla. Työaikalain ja huolehtimisvelvoitteiden laiminlyönnin sakkorangaistavuus olisi oikea signaali työnantajalle, ja se selkeyttäisi nykytilannetta, jossa lainsäädäntö on puutteellinen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.